

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Apud Ireneū[m] nonnulla eme[n]da[n]tur, C. 34.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

reuelatione opus habent, Græco ritu dictum est: & item illud, hoc patimur nos, pro, hoc nobis vsu venit. Ibidem, Labis fructum & ignorantie prolationem pronuntiat. G. ὑπερήματος καρπὸν καὶ ἀγνοίας παρεσβολῶν ἀποφραίνεσθαι .i. ignorantie fructum, vel, ab ignorantia productum. Vt enim Interpres vertit, obscurus est sensus. Cap. 52. Ad quem inhabitantes terram velut locustæ sunt deputati. Phrasis Græca, pro, cum quo cōparatæ. Cap. 54. ad quos stupescunt multi insensatorum. Id etiam Græcorum more dicitur, pro, quos admirantur. G. πρὸς ἃς κελύασι πολλοὶ τῶν ἀνοήτων. Ibidem quoque altera est Græca locutio, Quibus floribus adornauerunt eam quæ est sub cælo? Sic enim Græci dicunt, πῶς ἄρῃσιν ἐκόσμησας τὴν ὑπὲρ ἕσθῃν .i. τὴν γῆν, terram. Cap. 55. Non enim possibile est eum Patris prouidentia superiorem esse, & hæc cū interior homo, &c. Hic quoque, & hæc, Græco ritu dixit Interpres, pro, idque. Eodē modo aliquanto inferiūs Hellenismum spirant hæc verba, Nullius operationis Domini sunt, pro, in eorum potestate non est quicquam operari. G. ἕδειός ἐργα κρείοι εἶσι. Sic etiam infra, Et est substantia hominum voluntas eius: pro, Sola ipsius voluntate homines in ortum producti sunt. Cap. 57. apertus est Græcanismus in his verbis, Non est numerum dicere gratiarum, pro, gratiarum numerus iniri nequit. Cap. 59. Illud item Græcismum olet, Latuit semetipsum in alteram maiore incidens aporiam, pro, Imprudens in alteram maiorem difficultatem incidit. Gr. ἐλάθῃ ἑαυτὸν εἰς ἐπίεργον μείζονα θεοπεσιῶν ἀπειρίαν. Quo etiam modo vertit Interpres cap. 13. Heb. Per hanc enim latuerunt quidam angelis hospitio susceptis. Vbi Græce locutionis ignoratio factum est, vt quidam pro, latuerunt, legendum putarint, placuerunt. Sed & post hæc postrema Irenæi verba sequitur rursus alter Græcanismus, Si enim obliuionis poculum potata est, pro, obliuionis poculo. Gr. εἰ γὰρ τῆς λήθης ποτήριον ἐποπίσθη. Cap. 64. Tanquam Patre donante perseuerantiam his qui salui fiunt. Hoc loco perseuerantia non accipitur, vt in illo Euangelij loco, Qui autem perseuerauerit vsque in finem, &c. sed ἀπὸ τῆς ἀσφαλείας .i. pro permanentia & perennitate.

Emendantur nonnulla in eodem libro.

CAP. XXXIII.

GRÆCÆ eas phrases, quæ mihi, cū secundum Irenæi librum legerem, occurrerunt, superiore capite commonstravi. Nunc loca quædam in eodem libro indicabo, in quibus idem Author temporis iniuria mihi malè acceptus fuisse videtur. Cap. 10. in his verbis, de aranea resticulas necentes, an non perspicuum est, pro, aranea, arena legendum esse? Tritum quippe est Græcorum sermone hoc prouerbum, ἐκ σαμμῶν χοιρίον πλέκειν .i. ex arena funem necere. quod quidem in eos torqueri solet, qui leuibus argumentis aliquid persuadere moliuntur. Ibidem aliquantò post, Siquidem super fabricatorem Deum, &c. Hoc loco vel aliquid desideratur, vel, siquidem, pro, vtpote, nouo more vsurpatum est. Quinetiam sub capitis finem in his verbis, Lachrymas tantas ac sudores aut tristitias, solæcismus apertus est. Hæc enim omnia recto casu efferenda sunt. Cap. 24. participasse passionis huius. Passioni, lego, non passionis. Eodem vers. Quia à Logo quidem cœpit, deriuatio autem in Sophiam. Hic equidem, deriuauit, emendare non dubitem. Priore enim libro cap. 1. hæc Irenæi verba sunt: ἐνήξατο μὲν ἐν τοῖς θεῖς τὸν τοῦ, ἀπίστην δὲ εἰς τῶν. Sub finem eiusdem capitis tollenda est interpunctio ea, quæ est post hæc

hæc verba, Propter immensam dilectionem. Hinc enim Authoris sensus obscuratur, ne dicam pervertitur. Cap. 25. Quid autem suasa est postea, & conualuit, &c. Hæc loco hyperbatum est. Conualuit enim, post, est pater, collocandum fuerat. Neque enim Sophia conualuit, quoniam comprehendi non poterat Pater, sed postquam ipsa hoc sibi persuasit. Vide cap. 1. lib. 1. Eodem loco inuestigabilis, pro in inuestigabili accipiendū est, quod græci ἀνεξιχνίαστον vocant, quemadmodum etiam apud Paulum Rom. 11. Cap. 31. hæc verba, Quomodo hoc non supra omnem, commate duntaxat à præcedentibus verbis distinguenda sunt: quemadmodum etiam illa, Siquidem secundum illius depositionem. Cap. 36. Ita ut periclitaretur & omnem substantiam dissolui. Lego, in omnem. ὡς κινδυνώειν ἀγαλεῦσθαι εἰς ὄλιω θσίαν. ut lib. 1. cap. 1. locutus est Irenæus. Cap. 38. annum Domino acceptabilem, nec diem retributionis. Legendum, & diem. Cap. 46. post hæc verba, prout vult adinuenit, apparet aliquid desiderari, nempe, stultum est, vel aliquid eiusmodi. quemadmodum etiam initio capitis seq. post hæc verba, per quæstionum, addendum, ambiguitatem, aut aliquid simile. Cap. 49. hæc verba, Est autem quando, commate tantum ab his quæ præcedunt, dirimi debent. Ac græca phrasis est, pro, interdum autem. Cap. 50. iustorum quidem dicentes (animas) illud succedere. Illuc lego, non illud. Sic enim legendum esse constat ex versu sequenti, ubi succedere in refrigerium habetur, non, succedere refrigerium. Ibidem aliquanto post, Superfluum est credere, superflua & discessio Saluatoris. Hoc loco excuti mihi non potest, quin pro discessio, quod corruptè & absurdo sensu legitur, reponendum sit descensio, καθόδος. Hoc enim vult Irenæus, Si non ob virtutem, sed ob substantiam salus animis humanis comparetur, nihil esse necesse, quamobrem quispiam fidem suscipiat: imò etiam nullam causam fuisse, cur Christus in terram descendere: cum & citra fidem, & citra Christi descensum, salutem omnes animæ consequuturæ sint, cum sint vnus eiusdemque substantiæ omnes. Infrà eodem cap. multa sunt ita ægra, ut nisi melioris exemplaris adiumento sanari vix possint. Sensus tamè Authoris perspicuus est. Sic enim argumentatur: Si substantiæ ratione salutem consequuntur animæ, omnes utique salutem obtinebunt, quandoquidem eadem omnes natura essentiæque præditæ sunt. Si autem iustitiæ ratione, non ergo à salute corpora excludi debent, cum iustitiæ quoque munere ipsa perfuncta fuerint. Cap. 52. Consumetur in totum animale, &c. Hoc loco vitiosa interpunctio sensum labefactat. Sic enim hæc verba notanda sunt, Consumetur in totum, animale quare non totum, &c. Ait enim Irenæus Valentinianos minimè sibi constare, cum iustorum duntaxat animas in medietatis locum concedere astruunt. Sic igitur disputat: Si iuxta Valentinianos id omne quod est spirituale, intra pleroma ingreditur, ac rursus id omne quod ex materia concretum est, deorsum residet, ac tandè flammis absimitur, quidnam causæ est cur non item id omne quod animale est, in medietatis locum cedat? Cap. 53. Vnde igitur semetipfos, &c. Hæc per interrogationem legenda sunt: & quæ mox sequuntur, Vti & nos, &c. paræthesi includi debet. Sic enim clarissimus sensus erit, qui nunc nimium obscurus est. Cap. 54. Et hi quidem vacui perseverabant. Hoc loco vnus literulæ vitium sententiam totam inficit. Non enim dubium est, quin pro, hi quidem, legendum sit, siquidem. Vbi etiam illud obiter admonebo, vacuum hæc ἀπὸ τῆς ἀπραξίης .i. pro otioso & nihil agente accipi: quemadmodum etiam paulo post Interpres vacuum organum dicit. Eodem cap. Quando & per suam

argumentationem, per quam multum inferiores inveniuntur. Hic certè aut aliquid desideratur, aut hæc verba, per quam, expungenda sunt. Et aliquantò inferius, Quotquot autem spiritaliora, &c. Hæc commate tantum ob his quæ antecedunt, distingui debent: quemadmodum & illa quæ mox sequuntur, Primò quidem, &c. Cap. 56. Sed neque enixionem matris suæ, &c. Lego, neque per enixionem. Infra eod. cap. Et eum quidem qui sit vniuersæ operationis Deum, &c. Annotat vir pius & eruditus, atque in veterum Patrum lectione felicissimè versatus Feuardëntius, hanc esse codicis manuscripti lectionem, cum antè in libris editis haberetur, Demiurgus & Dominus. Ego tamen hanc lubentiùs quàm illam amplecterer. Planus enim est sensus, si ita legamus, Et eum quidem qui sit vniuersæ operationis Demiurgus ac Dominus, animale esse dicunt, &c. Hinc enim Valentinianorum prodigiosum commentum refutat, quòd eum, quem rerum omnium conditorem ac Dominum confitentur, animale esse dicant, cum tamen seipsos, qui nihil omnino efficere ac procreare possint. spirituales dicere minimè vereantur. Cap. 56. Et si qui alij virtutes operari dicuntur. Reicienda est prorsus ea lectione, quæ ad marginem addita est, Virtutes operari. Virtutes enim operari hoc loco idem est quod miracula edere. Atque haud scio, an non etiam ad eundem modum cap. 57. in his verbis, perficiunt ad beneficia, addendum sit, virtutes. Certè versu sequenti non dubitem legere, Vt etiam sapissimè credant ipsi qui emundati sunt. Multa alia loca sunt in hoc libro valde deformata, quæ nisi melioris libri subsidio vix in pristinam formam redire possunt. Ac proinde ea minimè attingenda putavi, illud videlicet metuens, ne morbum potius exulcerarem quàm curarem.

Epiphanius aliquot locis partim Græcè restitutus, partim ab Interpretis erroribus vindicatus. CAP. XXXV.

EPIPHANIUS ille Cypriensis Antistes omnino, tum ob insignem eruditionem cum pari pietate coniunctam, tum ob earum rerum, quas tractat, utilitatem, dignus erat, qui & Græcè correctior in lucem ederetur, & in diligentiore Interpretem, literarumque sacrarum peritiorem incideret. Quorum cum vtrumque mihi defuisse videam, quædam hoc Capite, quæ mihi in eius Panario, vel Græcè aliter legenda, vel secus in Latinarum vertenda videntur, annotabo. Hæref. 43. nō longè ab initio, κέρχεται δὲ, ὡς ὁ εἰς ἡμᾶς ἐλθὼν λόγος καὶ ἡ αὐτῆ ἐμφασις, id est, vt Cornarius vertit, Quibus etiam vtuntur ipsius complices, velut fama ad nos peruenit. At ego pro κέρχεται, κέρχεται legendum contenderim, atque hunc locum ita vertendum, Occultata autem, vt nos auditione accepimus, ipsius est sententia. Hæref. 51. καὶ γὰρ τῷ μόνον ὄπτι ἀναφυῆ ἀβρότονος, ἐκεῖ ὄφτις οὐκ ἐγγατα μόνον. Hic quoque μόνον ὄπτι legendum .i. profectò, quemadmodum hærefi 59. & 69. Hærefi 51. labitur Interpretis, dum hunc locum, λέγουσι δὲ τὸ χτ' Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἀδελφόν εἶναι, ad hunc modum transfert: Dicunt autem Euangelium secundum Ioannem intelstatum ac indispositum esse. ἀδελφόν enim hoc loco idem est quod minime canonicum, ac verum & germanum. Opponitur autem hoc vocabulum τῷ ἐκκλησίᾳ, quod genuinum ac canonicum significat apud Græcos Theologos. Hæref. 53. in fin. pro πεποιότες, lego πεπαυότες. Hæref. 57. εἰωθε δὲ αἰετὸ ἅγιον πνεῦμα ἐσίσασι ἐαυτῶ ποιέμενον, &c. Cornarius, Solet autem semper Spiritus sanctus non sui ipsius constitutionem facere. Ego, non seipsum prædicare atque commendare.